

ตัวอย่างข้อสอบกฎหมายลักษณะพยาน

ข้อ 1 ข้อใดไม่ใช่ประเภทของพยานหลักฐาน

1. พยานบุคคล
2. พยานเอกสาร
3. พยานแวดล้อม
4. พยานวัตถุ

ตอบ 3 พยานหลักฐานแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือพยานบุคคล (รวมพยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานผู้ชำนาญการพิเศษอยู่ด้วย) พยานเอกสาร พยานวัตถุ บางกรณีอาจแยก พยานหลักฐานเป็น 4 ประเภท คือแยก พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานผู้ชำนาญการพิเศษ ออกเป็นอีกประเภทหนึ่ง ไม่รวมอยู่ในพยานบุคคล

ข้อ 2 พยานบุคคลใดที่ไม่ต้องมาเบิกความต่อศาลด้วยตนเอง

1. พยานแวดล้อม
2. พยานผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตั้ง
3. พยานผู้ชำนาญพิเศษในคดีอาญา
4. พยานบอกเล่า

ตอบ 2 พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญพิเศษ คือ บุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญใน วิชาการหรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วมาเบิกความด้วยการให้ความเห็น อาจจะเป็น ความเห็นที่เป็นลายลักษณ์อักษรของบุคคลซึ่งมีความรู้เชี่ยวชาญนั้นก็ ได้ เวลาที่ไปนำสืบใน ศาลอาจจะทำได้สองแนวทางคือตัวของคนที่มีความรู้เชี่ยวชาญไปเบิกความเป็นพยานใน ศาลในฐานะพยานผู้เชี่ยวชาญ กับอีกทางหนึ่งทำความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรในฐานะ พยานผู้เชี่ยวชาญแล้วส่งไปให้ศาล โดยปกติพยานผู้เชี่ยวชาญนั้นต้องไปเบิกความในศาล จะต้องเข้าสู่กระบวนการถามค้านจากฝ่ายตรงกันข้าม พยานผู้เชี่ยวชาญที่จะเสนอความเห็น เป็นลายลักษณ์อักษรไปสู่ศาลได้คือพยานผู้เชี่ยวชาญที่ศาลตั้งเท่านั้น

ส่วนในคดีอาญาพยานผู้เชี่ยวชาญจะต้องมาเบิกความในศาลด้วยตนเอง แม้คู่ความฝ่าย ตรงกันข้ามจะตกลงหรือจะยินยอมให้พยานผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความในศาลก็ได้ เพราะว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญอันนี้ไม่สามารถที่จะยกเว้นได้ โจทก์จะต้องนำตัวผู้ทำความเห็นมา เบิกความในศาล เว้นเสียแต่จำเลยจำยอมรับข้อเท็จจริงตามที่พยานผู้เชี่ยวชาญเสนอไว้ต่อ ศาลแล้ว ก็ไม่ต้องนำผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความอีก แต่ถ้าจำเลยยังไม่ยอมรับโดยชัดแจ้ง โจทก์ก็ จำเป็นต้องนำสืบพยานผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความต่อศาล เพราะถ้าไม่นำมาสืบศาลอาจจะไม่รับฟัง

ข้อ 3 พยานประเภทใดต่อไปนี้ไม่นำหน้าเชือต่อน้อยที่สุด

1. พยานชั้นหนึ่ง
2. ประจักษ์พยาน

3. พยานโดยตรง

4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 4 พยานโดยตรง หรือประจักษ์พยาน เป็นพยานชั้นหนึ่ง ที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากที่สุด ส่วนพยานแวดล้อม เป็นพยานชั้นสอง ที่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือน้อยกว่า

ข้อ 4 นายมี เห็นจำเลยกำลังล้างคราบเลือด ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ผู้ตายร้องขอความช่วยเหลือ จากการถูกทำร้ายด้วยมีด จนถึงแก่ความตาย ดังนั้น นายมีเป็นพยานประเภทใด

1. พยานพหุเหตุแวดล้อมกรณี
2. ประจักษ์พยาน
3. พยานชั้นหนึ่ง
4. พยานบอกเล่า

ตอบ 1 กรณีดังกล่าวเป็น พยานพหุเหตุแวดล้อมกรณี คือผู้ที่ไม่ได้รู้เห็นเหตุการณ์มาโดยตรง แต่อยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นจนอาจจะสันนิษฐานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

ข้อ 5 คำแดง วิวาทกัน แแดง ใช้ปืนยิง คำตาย ขณะนั้น ชาว และม่วงเห็นเหตุการณ์ โดยม่วงอยู่ห่างจากจุดที่ชาวยืนอยู่มากกว่า 30 เมตร ดังนั้นถือว่าชาวและม่วงเป็นพยานประเภทใด

1. พยานเดี่ยว
2. พยานคู่
3. พยานพหุเหตุแวดล้อมกรณี
4. พยานชั้นหนึ่งและชั้นสอง

ตอบ 2 พยานคู่ คือพยานที่ในข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอาจมีผู้รู้เห็นหลายคน เช่นกรณีนี้ในเวลา คำแดง วิวาทกัน แแดง ใช้ปืนยิง คำตาย ขณะนั้น ชาว และม่วงเห็นเหตุการณ์ ดังนั้นถือว่าชาวและม่วงเป็นพยานคู่ นอกจากพยานคู่มีลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังอาจอยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้ด้วย คือ ไม่จำเป็นต้องเห็นเหตุการณ์ร่วมกันหมดทุกระยะ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในที่เดียวกัน และไม่จำเป็นต้องเห็นซึ่งกันและกัน

ข้อ 6 ข้อใดไม่ถูกต้อง

1. สามัญพยาน คือพยานบุคคลที่มีความรู้เห็นอย่าง บุคคลธรรมดา
2. วิจักษณ์พยาน คือพยานผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญการพิเศษ
3. โมกษพยาน คือพยานซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ควรเชื่อถือด้วยประการต่างๆ อาทิ คนจรจัด อาชญากร หรือคนวิกลจริต
4. พยานสาริต คือพยานหลักฐานใดที่สามารถจะแสดงพฤติการณ์ต่างๆ ให้ศาลทราบได้

ตอบ 3 โมกษพยาน (โมกษพยาน) คือพยานซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ หลุดพ้นแล้วซึ่งการเป็นบุคคลธรรมดา อันหมายถึงพระภิกษุสามเณรในพุทธศาสนา

จงใช้ข้อความต่อไปนี้สำหรับตอบคำถาม ข้อ 7 - 10

“พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องนายแดงเป็นจำเลยในข้อหาใช้อาวุธปืนยิงนายดำถึงแก่ความตายโดยเจตนา จำเลยให้การปฏิเสธ คดีดังกล่าวพยานโจทก์ขณะเกิดเหตุมีนายขาว นายเขียว เห็นนายแดงใช้ปืนยิงนายดำ นายม่วงเห็นนายแดงถือปืนเดินไปทางที่เกิดเหตุ ต่อมาได้ยินเสียงปืนดัง 1 นัดจากทางที่เกิดเหตุ หลังเกิดเหตุนายเหลืองได้ยินเสียงปืน 1 นัด ทางที่เกิดเหตุ แล้วเห็นนายแดงถือปืนวิ่งมาจากทางที่เกิดเหตุผ่านไป หลังเกิดเหตุนายน้ำเงินผู้ใหญ่บ้านรับแจ้งความจากนายขาวว่านายแดงเป็นคนร้าย หลังเกิดเหตุนางศศิกรยานายดำรับคำบอกเล่าจากนายเขียวว่านายแดงเป็นคนร้าย นายดินผู้ชันสูตรพลิกศพ และทำรายงานการชันสูตรพลิกศพ สิบตำรวจเอกกร จับนายแดงได้พร้อมปืนของกลาง ร้อยตำรวจเอกคม พนักงานสอบสวนรับแจ้งเหตุจากนางดี ชันสอบสวนนายแดงให้การรับสารภาพ

ข้อ 7 นายขาวกับนายเขียว เป็นพยานประเภทใด

1. พยานชั้นหนึ่ง
2. พยานคู่
3. ประจักษ์พยาน
4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 4 นายขาว นายเขียว เป็นพยานบุคคล แต่เรียกว่าเป็นประจักษ์พยาน ก็เป็นพยานโดยตรง หรือพยานชั้นหนึ่ง ที่เห็นเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุ รวมทั้งเป็นพยานคู่ด้วย

ข้อ 8 ใครเป็นพยานแวดล้อม

1. นายขาว และนายเขียว
2. นายม่วง และนายเหลือง
3. สิบตำรวจเอกกร และร้อยตำรวจเอกอคม
4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 2 นายม่วงเห็นนายแดงถือปืนเดินไปทางที่เกิดเหตุ ต่อมาได้ยินเสียงปืนดัง 1 นัดจากทางที่เกิดเหตุ หลังเกิดเหตุนายเหลืองได้ยินเสียงปืน 1 นัด ทางที่เกิดเหตุ แล้วเห็นนายแดงถือปืนวิ่งมาจากทางที่เกิดเหตุผ่านไป นายนายม่วง กับ นายเหลือง จึงเป็นพยานบุคคล แต่ในลักษณะการรับฟังพยาน นายม่วง นายเหลืองเป็นพยานแวดล้อม แต่ไม่ใช่ประจักษ์พยาน เพราะเห็นเพียงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ไม่เห็นเหตุการณ์โดยตรงในขณะที่เกิดเหตุ

ข้อ 9 ใครเป็นพยานบอกเล่า

1. นายน้ำเงิน นางดี ร้อยตำรวจเอกคม สิบตำรวจเอกกร
2. นายม่วง นายเหลือง นายดิน นายน้ำเงิน
3. สิบตำรวจเอกกร นายขาว นายเขียว
4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 1 พยานบอกเล่าคือพยานที่ไม่ได้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง แต่ได้รับฟังการบอกเล่ามาจากบุคคลที่เห็นเหตุการณ์โดยตรง หรือจากพยานบอกเล่า ด้วยกันเอง ในที่นี้นายน้ำเงิน นางดี ร้อยตำรวจเอกคม สิบตำรวจเอกกร ต่างก็ไม่ได้เห็นเหตุการณ์โดยตรง แต่ได้รับฟังการบอกเล่ามาจากผู้อื่น จึงถือว่าเป็นพยานบอกเล่า ทั้งนี้พยานบอกเล่าเป็นพยานชั้นสอง ปกติศาลไม่รับฟังพยานบอกเล่าเว้นแต่จะมีการนำไปประกอบพยานหลักฐานอื่น

ข้อ 10 อาวุธปืนที่ยึดไว้เป็นพยานประเภทใด

1. พยานอิเล็กทรอนิกส์
2. พยานวัตถุ
3. พยานเอกสาร
4. พยานบอกเล่า

ตอบ 2 อาวุธปืน เป็นพยานวัตถุ

ข้อ 11 ในชั้นสอบสวน ถ้าได้ตัวผู้ต้องหาอยู่ตรงหน้าพนักงานสอบสวน หลังจากสอบถามข้อเท็จจริงที่พออยู่ได้แล้ว พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบ แต่ไม่ได้แจ้งข้อเท็จจริงที่ต้องกล่าวหาว่ากระทำความผิด ดังนี้ผลทางกฎหมายจะเป็นอย่างไร

1. ถือว่าการสอบสวนเสียไปเฉพาะส่วนที่ไม่แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด
2. ถือว่าการสอบสวนในส่วนของผู้ต้องหาที่เสียไปทั้งหมดแต่อัยการมีอำนาจฟ้องได้โดยอาศัยพยานหลักฐานจากส่วนอื่น
3. ถือว่าการสอบสวนเสียไปทั้งหมด อัยการไม่มีอำนาจฟ้อง
4. ไม่มีข้อใดถูก

ตอบ 3 มาตรา ๑๓๔ ที่เป็นบทบัญญัติในชั้นสอบสวนบังคับให้พนักงานสอบสวนเมื่อได้ตัวผู้ต้องหาอยู่ตรงหน้าหลังจากสอบถามข้อเท็จจริงที่พออยู่ได้แล้วสิ่งที่ต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบประการแรก ต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบว่าเขาถูกดำเนินคดีในข้อหาใด ทั้งต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกล่าวหาว่ากระทำความผิดด้วย ถ้าแจ้งเฉพาะข้อหาแต่ไม่แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ผู้ต้องหาทราบ ก็ถือว่าไม่มีการสอบสวน

ในข้อหานั้น เมื่อไม่มีการสอบสวนในข้อหานั้นพนักงานอัยการก็ไม่มีอำนาจฟ้องในข้อหานั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

ข้อ 12 ในการดำเนินคดีอาญา ที่ต้องมีการอ้างพยานเอกสารซึ่งประมวลรัษฎากร บังคับให้ต้องติดอากรแสตมป์ แต่ในการนำสืบในชั้นพิจารณาของศาลปรากฏว่าเอกสาร นั้นไม่ได้ติดอากรแสตมป์ ดังนี้ศาลจะรับฟังเอกสารดังกล่าวได้หรือไม่

1. รับฟังไม่ได้เพราะต้องห้ามไม่ให้รับฟังโดยบทบัญญัติของกฎหมาย
2. รับฟังไม่ได้เพราะทำให้คู่กรณีเสียเปรียบ
3. รับฟังได้ถ้าเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี
4. ไม่มีข้อใดถูก

ตอบ 3 ประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๑๘ เรื่องภาษีอากรแสตมป์ รัฐให้เก็บเวลาทำนิติกรรมสัญญาที่จะต้องมิตราสาร เมื่อทำตราสารนั้นแล้วรัฐเก็บภาษีโดยบังคับว่าคู่กรณีต้องติดอากรแสตมป์ ถ้าตราสารใดที่กฎหมายภาษีอากรบังคับว่าต้องติดและขีดฆ่าอากรแสตมป์แล้ว มิได้ปิดให้ครบถ้วน มิได้ขีดฆ่าให้ถูกต้องก็ต้องห้ามไม่ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่ง แต่ไม่ห้ามรับฟังในคดีอาญา เพราะคดีอาญาถือหลักว่าพยานหลักฐานใดที่จะพิสูจน์ถึงความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลยให้ศาลรับฟังได้

ข้อ 13 ปัญหาที่ว่าการกระทำของจำเลย เป็นไปโดยเจตนา หรือประมาท ตามแนวบรรทัดฐานของศาลไทย ถือเป็น

1. ปัญหาข้อเท็จจริง
2. ปัญหาข้อกฎหมาย
3. ทั้งปัญหาข้อเท็จจริง และปัญหาข้อกฎหมาย
4. ส่วนใหญ่เป็นปัญหาข้อเท็จจริง

ตอบ 1 ปัญหาที่ว่าการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นเจตนาหรือประมาท ศาลฎีกาของไทย มักถือว่าถ้ามีการพิพาทเกี่ยวกับประมาทหรือเจตนาให้ถือเป็นปัญหาข้อเท็จจริงทุกกรณี

ข้อ 14 การวินิจฉัยตีความในเอกสารของศาล ถือเป็น

1. ปัญหาข้อเท็จจริง
2. ปัญหาข้อกฎหมาย
3. ทั้งปัญหาข้อเท็จจริง และปัญหาข้อกฎหมาย

4. ส่วนใหญ่เป็นปัญหาข้อเท็จจริง

ตอบ 2 ปัญหาการตีความเอกสาร ถ้ามีการโต้แย้งว่าเอกสารนี้ใช้ถ้อยคำคำนี้หมายความว่าอย่างไร การวินิจฉัยตีความเอกสารหรือถ้อยคำในปัญหาเอกสารเป็นปัญหาข้อกฎหมาย เพราะมีลักษณะคล้ายกับการตีความกฎหมาย ซึ่งศาลตีความได้เองไม่ต้องใช้พยานมาพิสูจน์

ข้อ 15 ถ้าคู่ความพิพาทกันว่ามาตรา ๕๕ วรรคแรก แห่งประมวลกฎหมายอาญาหมายความว่าอย่างไร และบังคับถึงกรณีใดบ้าง ดังนี้ต้องใช้พยานหลักฐานหรือไม่

1. ต้องใช้เพราะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง
2. ต้องใช้แม้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
3. ไม่ต้องใช้เพราะเป็นปัญหาข้อกฎหมาย
4. ไม่ต้องใช้เพราะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง

ตอบ 3 ถ้าคู่ความมีข้อพิพาทกันว่ามิพระราชบัญญัติเรื่องใด บัญญัติไว้อย่างไร บทบัญญัตินั้นมีความหมายว่าอย่างไร ปรับใช้กับคดีนี้แล้วจะให้ผลเป็นอย่างไร หรือมีข้อพิพาทกันเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา หรือในระดับกฎกระทรวง ถ้าพิพาทกันในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวถือว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมาย ที่ไม่ต้องใช้พยานหลักฐาน

ข้อ 16 ถ้าคู่ความพิพาทกันว่ากฎหมายอาญาของอินเดีย ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา มีอยู่จริงหรือไม่ และมีเนื้อหาว่าอย่างไร ดังนี้ต้องใช้พยานหลักฐานหรือไม่

1. ต้องใช้เพราะถือเป็นปัญหาข้อเท็จจริง
2. ต้องใช้แม้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
3. ไม่ต้องใช้เพราะเป็นปัญหาข้อกฎหมาย
4. ไม่ต้องใช้แม้ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง

ตอบ 1 กฎหมายอาญาของอินเดีย เป็นกฎหมายต่างประเทศ ปัญหาว่ากฎหมายต่างประเทศนั้นมีว่าอย่างไร และที่มีไว้ว่าอย่างไรนั้นหมายความว่าอย่างไร เามาประยุกต์ใช้กับคดีนี้แล้วผลจะเป็นอย่างไร โดยสภาพเป็นปัญหาข้อกฎหมาย แต่ว่าศาลทุกประเทศไม่ใช้ความรู้ของตัวเองตัดสิน แต่ต้องใช้พยานหลักฐาน เพราะถือว่าเป็นปัญหาข้อเท็จจริงจึงต้องใช้พยานหลักฐาน เหตุผลที่ถือว่าเป็นปัญหาข้อเท็จจริงก็เพราะข้อจำกัดที่ว่าไม่มีศาลของประเทศใดที่จะมีความรู้กฎหมายของประเทศอื่นจนถึงขนาดตัดสินข้อกฎหมายได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

ข้อ 17 ข้อใดต่อไปนี่ต้องใช้พยานหลักฐาน

1. กฎหมายระหว่างประเทศ
2. กฎหมายต่างประเทศ
3. กฎหมายอิสลาม
4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 4 กฎหมายระหว่างประเทศ (เช่น กฎบัตรสหประชาชาติ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน) กฎหมายต่างประเทศ (เช่น กฎหมายภายในของ จีน ยุโรป) ศาลไทยถือว่าเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ที่ต้องใช้พยานหลักฐาน ส่วนกฎหมายอิสลาม ถ้าเป็นการพิจารณาออกเขต 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือว่าเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ที่ต้องใช้พยานหลักฐาน เช่นกัน

ข้อ 18 ข้อใดต่อไปนี้เป็นประเด็นปัญหาข้อเท็จจริง ที่ต้องใช้พยานหลักฐาน

1. ปัญหาว่ามีจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นในเรื่องนั้นอยู่หรือไม่
2. ปัญหาว่ามีกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งที่จะมาปรับใช้แก่คดีนั้นได้อยู่หรือไม่
3. ปัญหาว่ามีหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องนั้นอยู่หรือไม่
4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 1 ปัญหาที่ว่ามีการจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นในเรื่องนี้อยู่หรือไม่อย่างไร เป็นปัญหาข้อเท็จจริง คู่ความที่อ้างว่ามีการจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นอย่างไรมีหน้าที่ต้องนำสืบพิสูจน์ ส่วนปัญหาที่ว่ามีกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งที่จะมาปรับใช้แก่คดีนั้นได้อยู่หรือไม่อยู่ที่ไหน บทใด และปัญหาว่ามีหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องนี้อยู่หรือไม่อย่างไร เป็นปัญหาข้อกฎหมาย ที่ศาลต้องรู้เอง ไม่ต้องใช้พยานหลักฐาน

ข้อ 19 ปัญหาที่ว่ามติดคณะรัฐมนตรีเรื่องนั้นอยู่หรือไม่อย่างไร ต้องใช้พยานหลักฐานหรือไม่

1. ต้องใช้เพราะถือเป็นปัญหาข้อเท็จจริง
2. ต้องใช้แม้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
3. ไม่ต้องใช้เพราะเป็นปัญหาข้อกฎหมาย
4. ไม่ต้องใช้แม้ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง

ตอบ 1 ปัญหาว่ามติดคณะรัฐมนตรีมีอยู่หรือไม่ อย่างเป็นปัญหาข้อเท็จจริง เพราะมติดคณะรัฐมนตรีไม่ใช่กฎหมาย แต่มติดคณะรัฐมนตรีเป็นแม่บทหรือเป็นมาตรการในทางบริหารเท่านั้นเอง ดังนั้นต้องใช้พยานหลักฐานในการพิสูจน์

ข้อ 20 ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในรูป Print Out เป็นพยานประเภทใด

1. พยานเอกสาร
2. พยานวัตถุ

3. พยานอิเล็กทรอนิกส์

4. พยานผู้เชี่ยวชาญ

ตอบ 1 ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ในทางปฏิบัติไม่ค่อยมีปัญหาในการนำสืบ เพราะคู่ความจะถอดข้อมูลจากระบบคอมพิวเตอร์พิมพ์ออกมาในกระดาษก่อน (Print Out) แล้วจึงนำเสนอเป็นพยานหลักฐาน ในทางคดี จึงมีฐานะเป็นพยานเอกสารในระบบกฎหมายไทย นอกจากนี้ พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ บัญญัติรับรองว่าข้อมูลจากระบบคอมพิวเตอร์ หรือระบบงานอิเล็กทรอนิกส์ในเกือบทุกรูปแบบนั้น เามาใช้เป็นพยานหลักฐานในทางคดีได้ และให้ถือเป็นพยานเอกสาร

ข้อ 21 แผ่นซีดีบันทึกเสียงเป็นพยานประเภทใด

1. พยานเอกสาร

2. พยานวัตถุ

3. พยานอิเล็กทรอนิกส์

4. พยานผู้เชี่ยวชาญ

ตอบ 2 แผ่นซีดีบันทึกเสียง หรือ เทปบันทึกเสียงใช้เป็นพยานหลักฐานในทางคดีได้ ปัญหาว่าเป็นพยานประเภทไหน ระหว่างพยานวัตถุหรือพยานเอกสาร ตามหลักสากลต้องถือว่าเป็นพยานเอกสารชนิดหนึ่ง เพราะสิ่งที่ต้องเอามาเป็นหลักฐานไม่ใช่กล่องซีดี หรือคัลบเทป แต่เป็นข้อมูลที่ถูกบันทึกในซีดี หรือคัลบเทป หรือแผ่นดิสก์ อย่างไรก็ตามตามแนวบรรทัดฐานของศาลไทยกลับมองว่าเทปบันทึกเสียงเป็นพยานวัตถุ ตาม (ฎ.๗๑๕๕/๒๕๓๕)

ข้อ 22 ปัญหาข้อเท็จจริงประเภทใดต่อไปนี้ ที่ศาลไม่ต้องใช้พยานหลักฐานในการพิสูจน์

1. ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่ทั่วไป

2. ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้

3. ข้อเท็จจริงซึ่งคู่ความรับกันแล้วหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล

4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 4 ถ้าเป็นปัญหาข้อเท็จจริงในทางอรรถคดี ศาลจะต้องใช้พยานหลักฐานในสำนวนคดี นั้นมาเป็นหลักในการวินิจฉัยเสมอ มีข้อยกเว้นอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่ทั่วไป

2. ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้

3. ข้อเท็จจริงซึ่งคู่ความรับกันแล้วหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล

ข้อ 23 “ถนนในกรุงเทพมหานครมีสภาพการจราจรที่หนาแน่น” เป็นข้อเท็จจริงประเภทใด

1. ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่ทั่วไป
2. ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้
3. ข้อเท็จจริงซึ่งคู่ความรับกันแล้วหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล
4. ข้อเท็จจริงที่ยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจน

ตอบ 1 ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่ทั่วไป หมายถึงเฉพาะข้อเท็จจริงซึ่งคนทั่วไปในสังคมรู้กันอยู่อย่างถูกต้องไม่คลาดเคลื่อน ศาลในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมนั้นจึงอยู่ในวิสัยที่จะต้องรู้ได้เองไม่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานก็ได้ หรือเป็นข้อเท็จจริงที่แม้คนทั่วไปจะไม่อาจรู้ได้เอง แต่เป็นการง่าย เป็นการสะดวก เช่น ในเรื่องของวันเดือนปี พุทธศักราชของสัตว์เลี้ยง สภาพการจราจรในเมืองใหญ่

ข้อ 24 “กำหนดเวลาขึ้นและตกของดวงจันทร์” เป็นข้อเท็จจริงประเภทใด

1. ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้กันอยู่ทั่วไป
2. ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้
3. ข้อเท็จจริงซึ่งคู่ความรับกันแล้วหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล
4. ข้อเท็จจริงที่ยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจน

ตอบ 1 เป็นข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไปและศาลก็รู้ได้เอง แม้ไม่มีพยานหลักฐานในสำนวนแสดงไว้ ศาลก็วินิจฉัยได้ว่าในคืนเกิดเหตุ มีดวงจันทร์ขึ้นอยู่บนท้องฟ้าหรือไม่ ให้แสงสว่างได้ในระดับใด ทั้งนี้ศาลถือว่าเรื่องนี้เป็นหลักเกณฑ์ทางดาราศาสตร์มีวิธีการหลักเกณฑ์คำนวณที่ถูกต้องแน่นอน ไม่คลาดเคลื่อน โดยใช้วิธีง่ายๆ ว่าเวลากลางคืน ถ้าคืนเดือนมืด คืนข้างแรม ก็จะไม่มีการขึ้นดวงจันทร์ แสงจันทร์จะน้อย ถ้าเป็นคืนข้างขึ้นก็จะมีแสงจันทร์

ข้อ 25 คดีอาญาเรื่องหนึ่งที่มีโทษจำคุกเกิน 5 ปี จำเลยให้การรับสารภาพในการสืบพยานครั้งแรกว่าได้กระทำผิดจริงตามที่โจทก์ฟ้อง ดังนี้ศาลจะตัดสินลงโทษโดยไม่สืบพยานต่อไปได้หรือไม่

1. ได้เพราะจำเลยรับสารภาพโดยสมัครใจ
2. ได้เพราะเป็นกรณีที่ให้ศาลใช้ดุลยพินิจลงโทษได้ในคดีอาญาทั่วไป
3. ไม่ได้ศาลต้องสืบพยานไปจนกว่าจะปราศจากมูลเหตุอันควรสงสัย
4. ไม่ได้ศาลต้องให้โอกาสฝ่ายโจทก์สืบพยานก่อนจึงจะตัดสินได้

ตอบ 3 กรณีที่จำเลยให้การรับสารภาพว่ากระทำผิดจริงตามที่โจทก์ฟ้อง ป.วิ.อาญา มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๖ แยกคดีออกเป็นสองประเภท คือ คดีอาญาทั่วไป (มีอัตราโทษจำคุกชั้นสูงไม่เกิน 5 ปี) กับคดีอาญาอุกฉกรรจ์ (มีอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป) คดีอาญาทั่วไปนั้นหลักการในมาตรา ๑๗๖ บัญญัติว่าเมื่อจำเลยให้การรับสารภาพว่ากระทำผิดตามฟ้อง ศาลไม่ต้องทำการสืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ โดยสามารถฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำการตามที่ให้การรับสารภาพได้โดยอาศัยคำรับสารภาพของจำเลย แล้วพิพากษาคดีไปได้เลย ตรงนี้เป็นอำนาจไม่ใช่บทบังคับเหมือนอย่างในคดีแพ่ง ถ้ายังไม่แน่ใจว่าจำเลยให้การรับสารภาพนั้นเป็นความจริงศาลก็อาจจะสั่งให้มีการสืบพยานหลักฐานประกอบคำให้การรับสารภาพของจำเลยได้ และถ้าคู่ความไม่นำพยานหลักฐานมาสืบ ศาลก็ยังมีอำนาจที่จะเรียกพยานหลักฐานที่ศาลเห็นสมควรเข้ามาสืบเองได้โดยอาศัยอำนาจทั่วไปของศาลตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อาญา มาตรา ๒๒๘ แต่ถ้าเป็นคดีอาญาอุกฉกรรจ์ แม้จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลจะยังตัดสินความผิดไม่ได้ ต้องสืบพยานหลักฐานต่อไปจนกว่าจะปราศจากเหตุอันควรสงสัย

ข้อ 26 คดีอาญาเรื่องหนึ่งที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี จำเลยให้การยอมรับต่อศาลว่าได้กระทำการตามข้อเท็จจริงบางอย่าง ตามที่โจทก์ฟ้องจริง ดังนี้ศาลจะตัดสินลงโทษโดยไม่สืบพยานต่อไปได้หรือไม่

1. ได้เพราะจำเลยรับสารภาพโดยสมัครใจ
2. ได้เพราะเป็นกรณีที่ให้ศาลใช้ดุลยพินิจลงโทษได้ในคดีอาญาทั่วไป
3. ไม่ได้ศาลต้องสืบพยานไปจนกว่าจะปราศจากมูลเหตุอันควรสงสัย
4. ไม่ได้ศาลต้องให้โอกาสฝ่ายโจทก์สืบพยานก่อนจึงจะตัดสินได้

ตอบ 3 กรณีนี้จำเลยไม่ได้ให้การรับสารภาพว่ากระทำผิดตามฟ้อง ยังต่อสู้คดีอยู่แต่ยอมรับเพียงข้อเท็จจริงบางข้อต่อศาล จึงไม่อยู่ในบังคับของ มาตรา ๑๗๖ ป.วิ.อาญา ดังนั้นจึงต้องเอา ป.วิ.แพ่ง มาตรา ๘๔ (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม ให้ศาลฟังข้อเท็จจริงที่จำเลยรับนั้นเป็นยุติได้ตามคำรับของจำเลย โดยไม่ต้องแยกว่าเป็นคดีอาญาทั่วไปหรือเป็นคดีอาญาอุกฉกรรจ์เหมือนอย่างในกรณีของ ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๗๖ แต่ศาลจะยังพิพากษาไม่ได้ เพราะไม่ใช่การรับสารภาพ ต้องพิจารณาสืบพยานต่อไป จนปราศจากเหตุอันควรสงสัย

ข้อ 27 ประเด็นปัญหาใดต่อไปนี้ ที่การพิจารณาพิพากษาขึ้นอยู่กับฝ่ายจำเลย

1. ประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำการตามที่โจทก์กล่าวอ้างหรือไม่
2. ประเด็นที่ว่าจำเลยมีเจตนาในการกระทำนั้นหรือไม่
3. ประเด็นที่ว่าจำเลยกระทำโดยทุจริตหรือไม่
4. ประเด็นที่ว่าจำเลยกระทำโดยจำเป็นหรือไม่

ตอบ 4 หลักเกณฑ์ในการกำหนดภาระการพิสูจน์ในคดีอาญา ในคดีอาญานี้จะแบ่งประเด็นข้อพิพาทออกไปได้เป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มแรก คือประเด็นข้อพิพาทที่จะส่งผลไปสู่การวินิจฉัยถึงความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลย เช่น ประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำการตามที่โจทก์กล่าวอ้างหรือไม่ จำเลยมีเจตนาในการกระทำนั้นหรือไม่ กระทำโดยทุจริตหรือไม่ ได้กระทำการป้องกันโดยชอบหรือไม่ ประเด็นข้อพิพาทเหล่านี้จะนำไปสู่ผลของการตัดสินว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ผิด ในกลุ่มนี้ ถือหลักว่าโจทก์เป็นฝ่ายกล่าวอ้างว่าจำเลยกระทำผิด ฉะนั้น โจทก์จึงต้องมีภาระการพิสูจน์ ตามหลักในรัฐธรรมนูญที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์โดยไม่มีเงื่อนไข จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเขาเป็นผู้กระทำผิด ฉะนั้น การที่โจทก์อ้างว่าจำเลยกระทำผิดจึงเป็นการกล่าวอ้างที่ผิดไปจากข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่จำเลย โจทก์จึงต้องมีภาระการพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าว

กลุ่มที่สอง เป็นประเด็นข้อพิพาทที่จะต้องวินิจฉัยหลังจากวินิจฉัยแล้วว่าจำเลยเป็นผู้กระทำ ผิดแต่จะลงโทษจำเลยอย่างไรหรือไม่ ประเด็นข้อพิพาทในกลุ่มนี้จะเริ่มต้นตั้งแต่ว่าการกระทำของจำเลยจำเป็นหรือไม่ เพราะถ้าเป็นการกระทำเพราะเหตุจำเป็นกฎหมายก็ยกเว้นโทษให้ เป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะหรือป้องกันเกินสมควรกว่าเหตุหรือไม่ เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นจำเลยจะได้รับลดหย่อนโทษ หรือจำเลยควรจะได้รับการรอกการลงโทษหรือไม่ มีเหตุบรรเทาโทษหรือไม่ ประเด็นข้อพิพาทเหล่านี้เป็นกลุ่มที่จะนำไปสู่ผลของการวินิจฉัยว่าจะลงโทษจำเลยหรือไม่ อย่างไร ในกลุ่มที่สอง ถือกันว่าเป็นเรื่องที่จำเลยกล่าวอ้างขึ้นมาใหม่และจะต้องวินิจฉัยหลังจากที่ฟังว่าจำเลยกระทำผิดแล้ว เมื่อโจทก์พิสูจน์ได้แล้วว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด ก็หมดหน้าที่ที่จะต้องพิสูจน์อะไรอื่นอีกต่อไปเป็นหน้าที่ศาลที่จะต้องพิพากษาลงโทษจำเลยไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ถ้าจำเลยจะขอให้ได้รับการยกโทษหรือลดโทษหรือบรรเทาโทษ ก็เป็นเรื่องที่จำเลยกล่าวอ้างขึ้นมาใหม่ ฉะนั้นประเด็นข้อพิพาทต่างๆ ในกลุ่มนี้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่จำเลยในฐานะที่เป็นผู้กล่าวอ้าง

ข้อ 28 ในการพิจารณาคดีการพนันเรื่องหนึ่งของศาล จำเลยให้การรับสารภาพว่าเล่นการพนันไฟฟ้อกจริง แต่เล่นโดยพนันว่าจะไปซื้อโคล่มาเลี้ยงกินกันรอบวงเท่านั้น ดังนี้ข้อใดถูกต้อง

1. ถือว่าจำเลยยังให้การปฏิเสธ
2. ถือว่าจำเลยให้การเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี
3. ถือว่าจำเลยให้การรับสารภาพ
4. ถือว่าจำเลยให้การรับสารภาพเพียงบางส่วน

ตอบ 1 คดีนี้จะฟังว่าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้องยังไม่ได้เพราะนอกจากจะกล่าวว่าขอรับสารภาพแล้วยังได้บรรยายข้อเท็จจริงต่อไป จึงหากเป็นความจริงตามนั้น การกระทำของจำเลยก็จะไม่ผิดตามฟ้อง คือเพียงแต่เล่นการพนันเพื่อนำเงินไปซื้อโคล่มาเลี้ยงระหว่างกันเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการพนันเอาทรัพย์สินกัน เมื่อโจทก์ไม่สืบพยานศาลก็ลงโทษจำเลยไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๓๓/๒๕๐๐)

ข้อ 29 การนำสืบในคดีอาญา ข้อใดกล่าวถูกต้อง

1. โจทก์ต้องนำสืบก่อนเสมอ
2. จำเลยต้องนำสืบก่อนเสมอ
3. ผู้ใดกล่าวอ้างผู้หนึ่งต้องนำสืบก่อนเสมอ
4. โจทก์หรือจำเลยจะนำสืบก่อนหรือหลังให้อยู่ในดุลพินิจของศาล

ตอบ 1 ป.วิอาญา มาตรา ๑๗๔ บัญญัติบังคับไว้เป็นการตายตัวว่าในคดีอาญานั้นจะต้องให้โจทก์เป็นฝ่ายนำสืบก่อนเสมอ ไม่ว่าการพิจารณาพิสูจน์จะตกอยู่แก่ฝ่ายจำเลยหรือโจทก์ก็ตาม โจทก์สืบเสร็จแล้วจึงให้จำเลยนำสืบพิสูจน์ข้ออ้างของตนตามการพิจารณาพิสูจน์

ข้อ 30 นายแดง กับนายดำ ร่วมกันทำผิดข้อหาชิงทรัพย์ อัยการโจทก์ตั้งฟ้องนายแดง แต่ไม่ฟ้องนายดำ เพื่อเอาตัวนายดำไว้เป็นพยานปากสำคัญ ดังนี้ศาลจะรับฟังคำให้การของนายดำเป็นพยานได้หรือไม่

1. รับฟังได้ ในฐานะประจักษ์พยาน
2. รับฟังได้ ในฐานะพยานชัดทอด
3. รับฟังไม่ได้ เพราะเป็นพยานที่ปักป่าจำเลยด้วยกัน
4. ไม่มีข้อใดถูก

ตอบ 2 ป.วิอาญา มาตรา ๒๓๒ ที่ห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยในคดีอาญาเป็นพยานโจทก์ จะ

จำกัดอยู่เฉพาะคนที่ถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีเรื่องนั้นและยังคงมีสถานภาพเป็นจำเลยอยู่ในขณะที่จะถูกอ้างมาเป็นพยาน โจทก์เท่านั้น แต่การใช้มาตรการกันผู้ที่มีส่วนร่วมกระทำผิดบางคนไว้เป็นพยาน เช่นกรณีนายคำ แม้จะเป็นผู้ร่วมในการกระทำความผิดด้วยก็รับฟังได้ ตราบใดที่เขาไม่ได้ถูกฟ้องให้เป็นจำเลยร่วมกันในคดีนั้น พยานชัดทอด ไม่มีกฎหมายห้ามไม่ให้รับฟัง ฉะนั้นจึงรับฟังเป็นพยานได้แต่ต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง

ข้อ 31 ถ้อยคำใดของจำเลย ในชั้นจับกุม ต่อไปนี้ที่ต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน

1. ถ้อยคำปฏิเสธความผิด
2. ถ้อยคำปฏิเสธเรื่องของกลาง
3. ถ้อยคำรับสารภาพในเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิด
4. ถ้อยคำที่เป็นการรับข้อเท็จจริงเพียงบางส่วน

ตอบ 3 ป วิอาญา มาตรา ๘๔ วรรคสี่บัญญัติว่า “ถ้อยคำใดๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อพนักงานผู้จับ หรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในวันจับกุม หรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นจะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา ๘๓ วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี”

ข้อ 32 โจทก์ฟ้องคดีอาญาว่าจำเลยฆ่าผู้ตาย มีนายชิตเป็นประจักษ์พยาน แต่นายชิตไปอยู่ต่างประเทศ ศาลจึงสั่งตัดไม้ให้สืบ แต่ก่อนสืบพยาน โจทก์หมด นายชิตกลับมา โจทก์ขอสืบนายชิต แต่จำเลยคัดค้าน ดังนี้ศาลจะอนุญาตให้สืบนายชิตได้หรือไม่

1. สืบไม่ได้ เพราะศาลตัดพยานนายชิตไปแล้ว
2. สืบได้เพราะเป็นอำนาจของศาล
3. ถูกเฉพาะข้อ 1
4. ไม่มีข้อใดถูก

ตอบ 2 ป วิอาญา มาตรา 228 บัญญัติว่า” ระหว่างพิจารณาโดยผลการหรือคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติม จะสืบเองหรือส่งประเด็นก็ได้” ดังนั้นเมื่อเป็นห่วงที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี โจทก์ขอสืบนายชิตศาลก็มีอำนาจอนุญาตได้ แม้จำเลยจะคัดค้านก็ตาม

ข้อ 33 เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่พิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ถือเป็นพยานประเภทใด

1. พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
2. พยานผู้เชี่ยวชาญ

3. พยานความเห็น

4. ถูกทุกข้อ

ตอบ 4 เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่พิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ถือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในคดีอาญาเรียกว่าพยานผู้ชำนาญการพิเศษ ในคดีแพ่งเรียกว่าพยานผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งต่างก็เป็นพยานความเห็น ในสาขาหรือเรื่องที่ตนเชี่ยวชาญ ไม่ใช่การประสบพบเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง หรือจากการบอกเล่าของผู้อื่น

ข้อ 34 คดีที่มีจำเลยหลายคน ในวันสืบพยานโจทก์จำเลยบางคนไม่มาศาล โดยพยานโจทก์ได้เบิกความเกี่ยวพันเฉพาะจำเลยที่อยู่ ไม่เกี่ยวกับจำเลยที่ไม่มาศาลเลย ศาลได้เชื่อตามที่โจทก์แถลงว่าไม่เป็นผลร้ายแก่จำเลยที่ไม่มาศาล ดังนั้นศาลจะอนุญาตให้พยานโจทก์สืบพยานลับหลังจำเลยคนที่ไม่มาศาลได้หรือไม่

1. ไม่ได้เพราะการสืบพยานต้องสืบต่อหน้าจำเลยเสมอ
2. ไม่ได้เพราะการสืบพยานลับหลังจำเลยคนใดต้องได้รับความยินยอมจากจำเลยคนนั้นก่อน
3. ไม่ได้เพราะจะทำให้จำเลยเสียเปรียบ
4. ไม่มีข้อใดถูก

ตอบ 4 โดยหลักแล้วการสืบพยานต้องทำต่อหน้าจำเลย แต่มีข้อยกเว้นให้ศาลสืบพยานลับหลังจำเลยได้ดังนี้

(1) อัตราทักษะอย่างสูงไม่เกิน ๑๐ ปี หรือ คดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อจำเลยมีทนายความ โดยจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(2) คดีจำเลยหลายคน โจทก์ขอให้กระทำการสืบพยานไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด จะกระทำลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้

(3) คดีจำเลยหลายคน สืบพยานจำเลยคนหนึ่ง กระทำลับหลังจำเลยอื่นใดได้ ในคดีที่ศาลพิจารณาและสืบพยาน ตาม ม.๑๗๒ ทวิ (๒) และ (๓) ลับหลังจำเลยคนใด ไม่ว่าในกรณีใดๆ ห้ามไม่ให้ศาลรับฟังการพิจารณาและการสืบพยานที่กระทำลับหลังนั้นเป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น

ข้อ 35 อัยการโจทก์ฟ้องว่านายแดง นายดำ ร่วมกันใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย ปรากฏว่าพอถึงวันนัดสืบพยานนายแดงไม่มาศาล มาแต่นายดำ อัยการโจทก์แถลงว่าพยานโจทก์ที่นำมาสืบเบิกความเฉพาะที่เกี่ยวกับนายดำ ไม่เกี่ยวกับนายแดงเลย ศาลอนุญาต พยานจึงเบิกความไปว่าในวันเกิดเหตุได้เห็นนายดำใช้อาวุธปืนยิงผู้ตาย แต่ไม่เห็นนายแดงเลย ดังนี้ถ้อยคำ

ของพยานดังกล่าวรับฟังเป็นพยานได้หรือไม่

1. รับฟังไม่ได้เพราะเป็นการปักป้าจำเลย
2. รับฟังไม่ได้เพราะไม่ได้สืบพยานต่อหน้าจำเลย
3. รับฟังได้เพราะเป็นการสืบพยานลับหลังจำเลยที่เข้าข้อยกเว้น
4. ไม่มีข้อใดถูก

ตอบ 3 การสืบพยานจำเลยคนหนึ่ง กระทำลับหลังจำเลยอื่นแม้ว่าศาลอาจอนุญาตให้กระทำได้แต่ห้ามไม่ให้ศาลรับฟังการพิจารณาและการสืบพยานที่กระทำลับหลังนั้นเป็นผลเสียหายแก่จำเลยคนนั้น ดังนั้นคำว่า “ไม่เห็นนายแดงเลย” ถือได้ว่าเป็นถ้อยคำที่ไม่ได้ใส่ร้ายนายแดงเลย หากแต่ว่าเป็นผลดี ดังนั้นถ้อยคำของพยานโจทก์ปากดังกล่าวจึงสามารถรับฟังเป็นพยานได้ เพราะเป็นผลดี ไม่ใช่ผลร้าย แต่หาก พยานโจทก์กลับให้ถ้อยคำไปว่า “เห็นนายแดง นายดำ ร่วมกันใช้ปืนยิงผู้ตาย” แล้ว ถ้อยคำดังกล่าวไม่สามารถรับฟังเป็นพยานลงโทษนายแดงได้ เพราะเป็นผลร้าย

ข้อ 36 ในการพิจารณาคดีถ้าโจทก์นำสืบพยานหลักฐานว่าจำเลยเคยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนว่าได้ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายจริง ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวอย่างไร

1. รับฟังไม่ได้เพราะเป็นพยานบอกเล่า
2. รับฟังไม่ได้เพราะเป็นพยานบอกเล่าที่เป็นการปักป้าฝ่ายจำเลย
3. รับฟังได้แม้เป็นพยานบอกเล่า
4. รับฟังได้เพราะเป็นพยานชั้นหนึ่ง

ตอบ 3 คำรับสารภาพในชั้นสอบสวน แม้เป็นพยานบอกเล่าแต่ไม่ต้องห้ามมิให้รับฟัง เพราะมีลักษณะเป็นคำรับนอกศาล ที่ใช้ฟังยืนยันจำเลยได้ ส่วนจะมีน้ำหนักมากหรือน้อยเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ข้อ 37 ในการพิจารณาคดีถ้าโจทก์นำสืบพยานหลักฐานว่าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกฐานฆ่าผู้อื่นมาก่อนแล้ว ตามทะเบียนประวัติอาชญากรที่ส่งศาล ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้หรือไม่

1. รับฟังไม่ได้เพราะไม่ใช่พยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ความผิด
2. รับฟังไม่ได้เพราะเป็นพยานบอกเล่า
3. รับฟังได้เพื่อประกอบกับพยานหลักฐานอื่นในการพิสูจน์ความผิด

4. รับฟังได้เพราะเป็นพยานชั้นหนึ่งที่ศาลอื่นพิจารณาชั้นหนึ่งแล้ว

ตอบ 1 ป.วิอาญา มาตรา ๒๒๖ บัญญัติว่าพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์สามารถรับฟังได้ แต่ในเรื่องที่ว่าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อนนั้น ไม่เกี่ยวกับการที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยทำผิดจริงหรือไม่ในคดีนี้ ศาลจึงไม่สามารถรับฟังได้

ข้อ 38 นายโจด ถูกตำรวจบุกเข้าจับกุมในบ้านพักช้อหาค้ายาเสพติด โดยมีหมายจับและหมายค้นโดยชอบ นายโจดให้การรับสารภาพว่าได้ค้ายาเสพติดจริง โดยลงชื่อรับสารภาพไว้ในบันทึกการจับกุมด้วย ดังนี้ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้หรือไม่

1. รับฟังไม่ได้เพราะเป็นพยานหลักฐานที่ต้องห้ามมิให้ฟังเพื่อพิสูจน์ความผิด
2. รับฟังไม่ได้เพราะเป็นพยานชั้นสองที่เป็นผลร้ายต่อจำเลย
3. รับฟังได้เพื่อประกอบกับพยานหลักฐานอื่นในการพิสูจน์ความผิด
4. รับฟังได้เพราะเป็นประจักษ์พยานซึ่งเป็นพยานที่ดีที่สุด

ตอบ 1 ป.วิอาญา มาตรา ๘๔ กำหนดห้ามมิให้รับฟังคำรับสารภาพในชั้นจับกุม เป็นพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย ดังนั้นคำรับสารภาพในชั้นจับกุม จึงต้องห้ามมิให้รับฟัง

ข้อ 39 พยานหลักฐานที่เรียกว่า “ลายพิมพ์นิ้วมือ” มีกี่แบบ

1. มี 7 แบบ
2. มี 8 แบบ
3. มี 9 แบบ
4. มี 10 แบบ

ตอบ 3 ลายพิมพ์นิ้วมือเป็นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ประเภทพยานวัตถุ มีทั้งหมด 9 แบบ (แต่ละแบบยังแตกต่างกันอีกโดยตรวจหาความแตกต่างได้โดยวิธีขยายช่องเหงื่อ) ดังนี้

- 1) ลายก้นหอย (Whorl)
- 2) ลายโค้งประตูธรรมดา (Plain Arch)
- 3) ลายโค้งเต็น (Tented Arch)
- 4) ลายโค้งพิเศษ (Exceptional Arch)
- 5) ลายบ่วงธรรมดา (Plain Loop)
- 6) ลายบ่วงแฝด (Twin Loop)
- 7) ลายบ่วงกระเป๋าข้าง (Lateral Pocket Loop)
- 8) ลายบ่วงกระเป๋ากลาง (Central Pocket Loop)
- 9) ลายพิเศษ (Accidental)

ข้อ 40 นายเอก ร่วมกับนายโท ผ่านนายตรี อัยการสั่งฟ้องนายเอก เป็นคดีแรก เนื่องจากมีหลักฐานชัดเจน และศาลพิพากษาลงโทษนายเอกไปแล้ว ต่อมาอัยการสั่งฟ้องนายโท เป็นจำเลย อีกคดีหนึ่ง ดังนี้ อัยการจะนำนายเอก มาเป็นพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดของนายโท ได้หรือไม่

1. ไม่ได้เพราะเป็นการนำจำเลยในความผิดเดียวกันมาปกป้องปากตัวเอง
2. ได้เพราะไม่ใช่จำเลยในคดีเดียวกัน
3. ถูกทั้งสองข้อ
4. ผิดทั้งสองข้อ

ตอบ 2 กฎหมายห้ามมิให้โจทก์อ้างจำเลยในคดีอาญาเป็นพยานโจทก์ จำกัดอยู่เฉพาะคนที่ถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีเรื่องนั้นและยังคงมีสถานภาพเป็นจำเลยอยู่ในขณะที่จะถูกอ้างมาเป็นพยานโจทก์เท่านั้น แต่กรณีนี้ เป็นจำเลยที่ถูกฟ้องคนละคดีกัน แม้จะเป็นผู้ร่วมในการกระทำความผิดด้วยกันก็รับฟังได้ ในฐานะพยานชัดทอด

ข้อ 41 การส่งหมายเรียกกรณีผู้รับตามหมายไม่อยู่ ข้อใดถูก

1. ต้องส่งให้บุคคลที่มีอายุเกิน 15 ปี ที่อยู่ในบ้านเรือนที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับหมาย
2. ต้องส่งให้บุคคลที่มีอายุเกิน 18 ปี ที่อยู่ในบ้านเรือนที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับหมาย
3. ต้องส่งให้บุคคลที่มีอายุเกิน 20 ปี ที่อยู่ในบ้านเรือนที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับหมาย
4. ต้องส่งให้บุคคลที่มีอายุเกิน 20 ปี หรือที่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายแล้ว

ตอบ 3 ป.วิ.พ. มาตรา ๗๖ เมื่อเจ้าพนักงานศาลไม่พบคู่ความหรือบุคคลที่จะส่งคำคู่ความหรือเอกสาร ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำราชการของบุคคลนั้น ๆ ถ้าได้ส่งคำคู่ความหรือเอกสารให้แก่บุคคลใด ๆ ที่มีอายุเกินยี่สิบปี ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือที่สำนักทำราชการที่ปรากฏว่าเป็นของคู่ความหรือบุคคลนั้น หรือได้ส่งคำคู่ความหรือเอกสารนั้นตามข้อความในคำสั่งของศาลให้ถือว่าเป็นการเพียงพอที่จะฟังว่าได้มีการส่งคำคู่ความหรือเอกสารถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

ในกรณีเช่นว่ามานี้ การส่งคำคู่ความหรือเอกสารแก่คู่ความฝ่ายใด ห้ามมิให้ส่งแก่คู่ความฝ่ายปรปักษ์เป็นผู้รับไว้แทน

ข้อ 42 หน้าที่น่าสืบในคดีแพ่งข้อใดถูกต้องที่สุด

1. โจทก์ต้องนำสืบก่อนเสมอ

2. จำเลยต้องนำสืบก่อนเสมอ
3. โจทก์ต้องนำสืบก่อนแต่ถ้าเห็นสมควรศาลจะให้จำเลยนำสืบก่อนก็ได้
4. หน้าที่นำสืบอาจตกแก่ฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลยก็ได้ขึ้นอยู่กับประเด็นพิพาท

ตอบ 4 หน้าที่นำสืบในคดีแพ่งและคดีอาญาต่างกัน ในคดีอาญา ตามมาตรา ป.วิ.อ. มาตรา ๑๗๔ โจทก์มีภาระการพิสูจน์ให้ศาลรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยกระทำผิดจริง จึงจะฟังลงโทษจำเลยได้ จำเลยจะไม่สืบพยานก็ได้หากฟังพยานโจทก์แล้วเห็นว่าไม่สามารถลงโทษตนได้ ส่วนคดีแพ่งขึ้นอยู่กับประเด็นข้อพิพาทตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๘๔ และ ๘๔/๑ คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงอย่างไร เพื่อสนับสนุนคำฟ้องหรือคำให้การของตน หน้าที่นำสืบตกแก่ฝ่ายนั้น เว้นแต่เข้าข้อยกเว้น ดังนั้นหน้าที่นำสืบอาจตกแก่ฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลยก็ได้

ข้อ 43 พยานที่ได้ให้การไว้ในการสืบพยานครั้งแรกโดยไม่ได้สาบานหรือปฏิญาณตน แต่ได้มาสาบานตนรับรองว่าข้อความที่ตนได้เบิกความไปแล้วเป็นความจริงในการสืบพยานครั้งหลัง ดังนี้ถ้อยคำของพยานที่ได้ให้การไว้ในครั้งแรกรับฟังได้หรือไม่

1. รับฟังได้เพราะถือว่ามี การสาบานแล้ว
2. รับฟังได้หรือไม่อยู่ที่ดุลพินิจของศาล
3. รับฟังไม่ได้เพราะถือไม่ได้มีการสาบาน
4. รับฟังไม่ได้เพราะพยานให้การครั้งหลังไม่ได้มีการซักค้านจากคู่กรณี

ตอบ 3 โดยทั่วไปกรณีที่พยานให้การไปแล้วโดยไม่ได้สาบานหรือปฏิญาณตนจะเป็นผลให้รับฟังเป็นพยานไม่ได้ ทางแก้ไขคือหากพบว่าไม่มีการสาบานหรือปฏิญาณตนขณะที่พยานเบิกความยังไม่จบ ก็ให้พยานสาบานหรือปฏิญาณตนเสียก่อน จึงค่อยเบิกความต่อไปจนจบ แต่หากเบิกความจนจบแล้ว เช่นกรณีนี้ก็ถือว่าคำพยานนั้นรับฟังไม่ได้

ฎีกาที่ 824/2492

พยานโจทก์เบิกความโดยไม่ได้สาบานตัว ศาลอุทธรณ์ให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ให้ถูกต้อง ศาลชั้นต้นเรียกพยานมาสืบใหม่ แต่พยานบางคนไม่ได้ให้การถึงรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง คงให้การเพียงว่าคำให้การครั้งก่อนถูกต้องตรงกับความจริงแล้ว ดังนี้คำให้การของพยานครั้งก่อนฟังเป็นความจริงไม่ได้ เพราะพยานไม่ได้สาบานตัวก่อนเข้าเบิกความคำเบิกความของพยานในครั้งหลังยังไม่เป็นที่พอใจศาลว่าจำเลยได้กระทำความผิด รูปเรื่องนี้แตกต่างกับคำพิพากษาฎีกาที่ 217/2488 ที่ศาลอุทธรณ์อ้าง

ข้อ 44 ในการเบิกความต่อศาลพยานใดต่อไปนี้ไม่ต้องสาบาน

1. เด็กอายุ 15 ปี
2. นักบวชศาสนาอื่น
3. บุคคลที่ติดสุราเรื้อรัง
4. ถูกทั้ง 1, 2, 3

ตอบ 1 ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๒ ก่อนเบิกความพยานทุกคนต้องสาบานตนตามลัทธิศาสนา หรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตน หรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้การตามความสัตย์จริง เสียก่อน เว้นแต่

- (๑) พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- (๒) บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบห้าปี หรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าหย่อนความรู้สึกผิดและชอบ
- (๓) พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา
- (๔) บุคคลซึ่งคู่ความทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่าไม่ต้องให้สาบานหรือกล่าวคำปฏิญาณ

ข้อ 45 พยานข้อใดที่ไม่ต้องไปศาล

1. พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
2. พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา ไม่ว่าในกรณีใดๆ
3. นักการทูตของรัฐบาลต่างประเทศ
4. ถูกทั้ง 1, 2, 3

ตอบ 4 มาตรา ๑๐๖/๑ ห้ามมิให้ออกหมายเรียกพยานดังต่อไปนี้

- (๑) พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ไม่ว่าในกรณีใดๆ
- (๒) พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา ไม่ว่าในกรณีใดๆ
- (๓) ผู้ที่ได้รับเอกสิทธิ์หรือความคุ้มกันตามกฎหมาย

มาตรา ๑๑๕ พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา แม้มาเป็นพยานจะไม่ยอมเบิกความหรือตอบคำถามใดๆ ก็ได้สำหรับบุคคลที่ได้รับเอกสิทธิ์หรือความคุ้มกันตามกฎหมายจะไม่ยอมเบิกความหรือตอบคำถามใดๆ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามกฎหมายนั้นๆ ก็ได้